

Solja Kovero

Filosofian opiskelua 00-luvulla

Professorini ihmetteli eräässä seminaari-istunnossa, mistä ihmeestä esitelmöitsijä oli löytänyt aiheensa, obskyyrin ranskalaisen filosofin. Vastaus: *Amazon.comista*.

2000-luvun filosofianopiskelijat löytävät intohimojensa kohteet verkkokirjakaupoista, kavereiden kirjahyllyistä tai omasta lähikirjastosta. Filosofiaan tutustumisen voi aloittaa jopa omalla äidinkielellään joko Aristoteleesta tai Derridasta yhä runsastuvan käännöskirjallisuuden ansiosta. Toisenlaiselta kuulostavat professorieni tarinoinnit omalta opiskelualjaltaan, jota leimasi sekä yksipuolisuus että yksimielisyys siitä, mikä filosofassa on tärkeää (filosofinen logiikka, tieto-oppi ja Wittgensteinin tutkiminen).

Nyt filosofian laitoksilla tehtävä tutkimus on kenties kirjavampaa kuin koskaan aiemmin, mutta varsinaisia oppilas–ohjaaja-suhteita ei pääse syntymään opetusresurssien niukkuuden vuoksi. Tämän seurauksena filosofianopiskelusta on tullut sekä vapaampaa että vaikeampaa.

Vaikka olenkin kuullut opintojen aikana aivan huipuhyviä luentoja – toisinaan luentosaleissa joissa hädintuskin löytää istumapaikkaa itselleen yleisömeren joukosta – paljon olisi jäänyt oppimatta ja ajattelematta ilman ns. epävirallista toimintaa. Tarkoitan kiivaita ja lempeitä väittelyjä illanvietoissa ja omaehtoisia, kavereiden kanssa järjestettyjä opintopiirejä. Filosofiseen kirj-

jallisuuteen paneutuminen on ollut lähes täysin oman toiminnan varassa, koska klassikoiden syvempi käsittely ei yleensä mahdu opetusohjelmaan.

Filosofianopiskelusta saa lopulta irti sen mukaan, mihin elämänmuotoon osallistuu. Filosofinen ajattelu kun ei pääty astuttaessa luentosalin ovesta ulos, vaan se seuraa kotiin imuroinnin lomaan, lehtien lukemiseen, taiteen seuraamiseen, aktivismiin ja öisille merenrannoille. Minusta tämä tosin kuuluu jo filosofian ominaisuuteeseen ja sen henkilökohtaisuuteen. Sitä ei voi paloitella opintojaksoihin, luentoihin ja erottaa muusta elämästä: filosofianopintojen sisältö kurkottaa kirjoista todelliseen maailmaan.

Tämä taas aiheuttaa useimmilla opiskelijoilla maailmantuskien variaatioita. Ei liene mitään uutta. Tovereideni opiskelutunnot näyttävät ulottuvan idealistisesta maailmanparantamisesta (maailma muutetaan ajattelun voimin) toivottomaan nihilismiin (tämä ei hyödytä ketään eikä mitään).

Mitä filosofialla tai filosofian opiskelulla sitten tosiaan voi tehdä? Opiskelujen kuluessa teoreettisesta opintomateriaalista muodostuu hiljalleen tapa katsella maailmaa. Näin on varmaan ollut aiemminkin. Sen ainakin siis voi opintojen aikana saavuttaa, että löytää oman näkökulmansa maailmaan – paikan, josta osallistua. Nyt se vain pitää takoa itse.

Valokuva: Sami Syrjämäki

